



Aan
De minister van Financiën van Curaçao

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Datum
23 augustus 2021
Ons kenmerk
Cft 202100089
Pagina
1/10
Onderwerp
Advies bij de ontwerpbegroting 2022

Uw kenmerk

Bijlage

-

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800
E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Geachte heer Silvania,

Op 9 augustus jl. ontving het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) de ontwerpbegroting 2022 (OB) van Curaçao, met het verzoek daarbij te adviseren op basis van artikel 11 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft). Hierbij ontvangt u dit advies.

De OB die u aanbiedt aan de Staten dient, conform artikel 11 lid 2 van de Rft, vergezeld te gaan van dit advies, inclusief een toelichting op de wijze waarop rekening is gehouden met dit advies.

Toetsingskader

Het toetsingskader voor de beoordeling van de OB wordt gevormd door de Rft, aangevuld met de aanwijzing die de Rijkswetfinancieeltoezicht Curaçao en Sint Maarten (RMR) op 12 juli 2019 heeft gegeven aan het bestuur van Curaçao en die op 24 december 2020 is bijgesteld.¹² Vanwege de coronacrisis heeft de RMR aan Curaçao op diens verzoek³ toestemming verleend om, op basis van artikel 25 lid 1 van de Rft, voor 2021 af te wijken van de centrale begrotingsnorm.⁴ Deze toestemming is voor het begrotingsjaar 2022 (nog) niet verzocht.

Oordeel

De OB toont voor 2022 een tekort op de gewone dienst van ANG 378 miljoen waardoor niet aan artikel 15 lid 1 sub a van de Rft wordt voldaan. De meerjarenraming toont ook tekorten voor de jaren 2023 tot en met 2025.

¹ Staatsblad 2019, 279, Besluit van 12 juli 2019, houdende het geven van een aanwijzing aan het bestuur van Curaçao tot aanpassing van de begroting 2019, rekening houdend met de in artikel 15 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten genoemde normen.

² Bij besluit van 24 november 2020, nummer 2020002389 is besloten dat de aanwijzing na het Kroonberoep in stand blijft, maar alleen nog zal bestaan uit het naleven van de aflossingsovereenkomst tussen het Algemeen Pensioenfonds van Curaçao (APC) en het land Curaçao en zo mogelijk aanvullende aflossingen uit de overschotten op de gewone dienst in de komende jaren.

³ Minister-president van Curaçao, zaaknummer 2020/045844, Beroep toepassing artikel 25, eerste lid, van Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten voor begroting 2021, d.d. 8 december 2020.

⁴ BZK, kenmerk 2020-0000757582, Besluitvorming Rijkswetfinancieeltoezicht Curaçao en Sint Maarten 18 december 2020, d.d. 18 december 2020.

De kapitaaldienst is sluitend. Daarmee wordt voldaan aan artikel 15 lid 1 sub b van de Rft. De kapitaaldienst sluit alleen omdat in de OB wordt uitgegaan van volledige herfinanciering van de vanaf 2020 verstrekte en per april 2022 opeisbare liquiditeitssteun. Er zijn echter over de herfinanciering van de liquiditeitssteun nog geen afspraken gemaakt. Het Cft wijst erop dat aan Curaçao is gevraagd om bij de vierde uitvoeringsrapportage 2021 inzicht te geven in het tekort voor 2021 en in de wijze waarop en wanneer de komende jaren invulling wordt gegeven aan de verplichting tot tekortcompensatie. Dit zal worden betrokken in de besluitvorming over de wijze waarop Curaçao in april 2022 aan de aflossingsverplichtingen zal voldoen.⁵

De rentelastnorm wordt niet overschreden, waardoor wordt voldaan aan artikel 15 lid 1 sub c van de Rft.

Naar het oordeel van het Cft omvat de OB op het punt van de gewone dienst niet alle verwachte baten en zijn de lasten te hoog begroot. Bovendien zijn beide ontoereikend toegelicht. De Artikel-IV-consultatie van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en ook de recente raming van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) laten een sterker economisch herstel zien dan Curaçao heeft begroot. Het Cft stelt voor de IMF-raming als uitgangspunt te nemen. Het verwachte sterkere economisch herstel is mede het gevolg van het feit dat het IMF calculeert op basis van nominale groei en niet op basis van reële groei, zoals Curaçao heeft gedaan. De calculaties van het IMF zijn gebaseerd op de realisatiecijfers tot en met mei 2021. Juist vanaf dat moment is een duidelijke groei in met name het toerisme zichtbaar. Er is dus mogelijk ook nog sprake van een onderschatting van de belastingbaten voor 2021 waarop de meerjarige calculaties worden gebaseerd. Daarbij zet Curaçao in op een sterke verbetering van de belastingdienst en het fiscale stelsel. Bijbehorende initiatieven zouden al in 2022, maar zeker meerjarig, tot hogere belastingbaten moeten leiden. Het Cft adviseert u de begroting hierop aan te passen. Overigens zet Curaçao ook in op een sterke verbetering van de compliance. Het Cft mist evenwel een plan van aanpak met een beschrijving van de activiteiten die verricht moeten worden en de wijze waarop deze activiteiten bijdragen aan de verbetering van de compliance. Het Cft adviseert de definitieve begroting te laten vergezellen van een dergelijk plan van aanpak. Voor wat betreft de afvalstoffenbelasting is onduidelijk waarom deze meerjarig circa ANG 5 miljoen lager is begroot dan de realisatie in 2020. Het Cft vraagt u dit aan te passen.

De 'andere inkomsten' in 2022 dalen met ANG 43 miljoen ten opzichte van 2021. Dit komt vooral doordat voor 2022 geen verhoging van de license fee is opgenomen. Invoering daarvan is echter conform de afspraken die daarover tussen Nederland en Curaçao zijn gemaakt in het kader van de door Nederland ter beschikking gestelde lening voor de afwikkeling van de Girobank. Curaçao verwacht in 2023 de verhoging van de license fee wel te hebben gerealiseerd. Het Cft adviseert Curaçao om de verhoging van de license fee op korte termijn door te voeren, zodat een verhoging van deze baten al in 2022 kan plaatsvinden.

⁵ BZK, kenmerk 2021-0000167808, Besluitvorming Rijksministerraad 26 maart 2021, d.d. 26 maart 2021.

Ten aanzien van de lasten tekent het Cft aan dat de Raad van Ministers van Curaçao (RvM) op 30 juli jl. heeft besloten tot een vijftiental beheersmaatregelen ten aanzien van de zorg en sociale zekerheid. Hierdoor moeten de vanaf 2022 begrote stortingen in het schommelfonds worden voorkomen. Ook de verbetering van de compliance in de premie-inning maakt hier deel vanuit en ook hier is het Cft nog in afwachting van een onderbouwing.

De personeelslasten nemen in 2022 fors toe ten opzichte van 2021 (ANG 29 miljoen) om vervolgens, na verwerking van de regeling Vrijwillige Vervroegde Uittreding (VVU), gedurende 2022-2025 op relatief hetzelfde niveau blijven. Het Cft verwacht voor 2022 minder hoge personeelslasten, ook in verband met de afgesproken kortingen. Voor 2023 en verder verwacht het Cft een nominale daling van de personeelslasten. Het Cft is nog in afwachting van een toelichting van de VVU-regeling en vraagt op basis daarvan de personeelslasten naar beneden bij te stellen. Ook bij de post 'subsidies en overdrachten' vraagt het Cft een nadere onderbouwing en is niet duidelijk hoe de 18 procent structurele besparing haar weerslag heeft gekregen in de OB.

De kapitaaldienst bevat voor 2022 een post van ANG 58 miljoen voor 'investeringen die middels prioriteitstelling aan de hand van het regeerprogramma nog verdeeld moet worden'.⁶ Deze post loopt op tot ANG 80-83 miljoen per jaar gedurende 2023-2025. Daarnaast is voor de periode 2022-2025 een jaarlijkse stelpost van ANG 10 miljoen voor onvoorzien kapitaaldienstuitgaven opgenomen. Het Cft merkt op dat enkel noodzakelijke vervangingsinvesteringen en investeringen die volgen uit het hervormingstraject zoals overeengekomen in het Landspakket, voor financiering in aanmerking kunnen komen. Het Cft verzoekt Curaçao met een nadere onderbouwing te komen en de stelpost van ANG 10 miljoen te verwijderen.

Op basis van de huidige overeenkomsten zal Curaçao in april 2022 de in 2020 en 2021 verstrekte en eventueel nog te verstrekken liquiditeitssteun moeten aflossen. Deze aflossing is opgenomen op de kapitaaldienst onder gelijktijdige herfinanciering van het totale bedrag. In dit totaal is de op 18 juni jl. door de RMR goedgekeurde tranche liquiditeitssteun van ANG 168 miljoen, waarvan ANG 76 miljoen reeds is uitgekeerd, echter nog niet opgenomen.

In licht van het bovenstaande oordeelt het Cft dat de OB nog niet voldoet aan de normen van de Rft.

⁶ Nota van Financiën bij de Ontwerpbegroting 2021 van Curaçao, pagina 84.

Het Cft adviseert u om de volgende aanpassingen in de begroting aan te brengen voordat deze wordt aangeboden aan de Staten:

- Voorzie de begrote belastingbaten van een toereikende toelichting ten aanzien van de gehanteerde uitgangspunten. Ga hierbij uit van het te verwachten realisatieniveau over 2021 en pas daarop de meest recente nominale groeiraming van het IMF toe.
- Verwerk daarbij de effecten van de verwachte complianceverbetering van de inning van belastingen en premies in 2021 en voorzie deze van een toereikende toelichting.
- Stel de begrote dotaties aan het schommelfonds bij tot nihil, in lijn met de besparingen door de beheersmaatregelen.
- Pas de afvalstoffenbelasting aan op het (geïndexeerde) niveau van 2020.
- Lever een onderbouwing voor de VVU-regeling en de personeelslasten en verlaag deze op basis daarvan.
- Verwerk de meerjarige uitwerking van het Landspakket en licht deze toe.
- Verwijder de stelposten van de kapitaaldienst. Beperk de kapitaaldienst tot noodzakelijke vervangingsinvesteringen en investeringen die volgen uit het hervormingstraject zoals overeengekomen in het Landspakket. Regulier onderhoud dient onderdeel te zijn van de gewone dienst.
- Neem op de kapitaaldienst de aflossingsverplichtingen uit hoofde van de in 2021 verstrekte liquiditeitssteun op.

Het Cft acht het van groot belang dat Curaçao alleen in 2022 nog tot een tekort op de gewone dienst komt. Invulling van bovenstaande aanbevelingen levert hieraan een belangrijke bijdrage. Om een verdere oploop van de schulden te voorkomen dient de gewone dienst vanaf 2023 sluitend te zijn. Daarbij zullen aanvullend afspraken gemaakt moeten worden over tekortcompensatie.

Toelichting

In tabel 1 is een samenvatting opgenomen van het meerjarig beeld van de gewone dienst. Voor 2021 zijn de gegevens van de eerste begrotingswijziging opgenomen. Deze geven een minder onrealistisch beeld dan de vastgestelde begroting 2021.

Gewone Dienst	R2020	BW2021	OB2022	OB2023	OB2024	OB2025
Baten	1.428	1.363	1.397	1.497	1.551	1.643
Belastingen	1.280	1.167	1.244	1.306	1.352	1.439
Schenken en subsidies	26	18	18	18	18	18
Andere inkomsten	122	178	135	173	181	186
Lasten	2.116	2.084	1.775	1.757	1.787	1.820
Beloning van personeel	449	425	454	435	438	443
Goederen en diensten	220	237	203	200	200	200
Afschrijving vaste activa	90	102	103	104	104	105
Interest	69	65	61	61	61	61
Subsidies & Overdrachten	662	350	366	391	391	391
Sociale zekerheid	448	518	501	501	501	501
Andere uitgaven	13	53	25	15	15	15
Covid-19 steunmaatregelen ⁷	165	246	-	-	-	-
Dotatie schommelfonds ⁸	-	88	62	50	77	104
Resultaat	-688	-721	-378	-260	-236	-177

Tabel 1: meerjarig beeld gewone dienst (in ANG miljoenen)

Baten

Bij de baten valt op dat:

- De ramingen van de belastingopbrengsten voor 2022 en verdere jaren zijn gebaseerd op een extrapolatie van de realisatiecijfers tot en met mei 2021. Hierdoor is het duidelijke herstel van met name het toerisme in de tweede helft van 2021 niet in de calculatie betrokken. Het Cft adviseert Curaçao de meest recente te verwachten realisatiecijfers van 2021 te verwerken in de belastingramingen.
- De ramingen van de belastingopbrengsten voor 2022 en verdere jaren zijn gebaseerd op de verwachte reële economische groei per jaar. Curaçao geeft aan dit te hebben gedaan uit overwegingen van conservatisme. Het is echter gebruikelijk te indexeren op basis van de nominale economische groei zoals die door het IMF wordt gehanteerd.

⁷ De Covid-19 steunmaatregelen vallen in de begroting 2021 onder de categorieën subsidies & overdrachten en sociale zekerheid. In dit overzicht is daar een aparte categorie voor gemaakt. Vanaf 2022 zijn geen Covid-19 steunmaatregelen meer begroot.

⁸ De dotaties aan het schommelfonds vallen in de OB onder de categorie 'Andere uitgaven'. In dit overzicht is daar een aparte categorie voor gemaakt.

- Het Cft adviseert het land om de belastingraming aan te passen aan de internationale praktijk en te baseren op de verwachte nominale economische groei.
- De raming van de afvalstoffenbelasting meerjarig daalt naar ANG 10 miljoen, terwijl in 2020 ANG 15 miljoen baten is gerealiseerd. Het Cft verzoekt Curaçao de (meerjarige) OB op dit punt aan te passen.
 - De belastingramingen nog geen rekening houden met de compliance-effecten die Curaçao aangeeft te zullen genereren door optimalisatie van de Belastingdienst en het fiscale stelsel,⁹ alsmede andere beleidsaanpassingen.¹⁰ Deze maatregelen zijn in 2021 gestart, waarbij Curaçao aangeeft de personele bezetting te moeten uitbreiden. Het Cft vraagt zich af in hoeverre deze uitbreiding is meegenomen in de OB en adviseert het land om (beide) effecten toe te lichten in de begroting.
 - De 'andere inkomsten' in 2022 dalen met ANG 43 miljoen ten opzichte van 2021. Dit is met name het gevolg van lagere begrote inkomsten uit pachten en verhuur alsmede uit de license fee.¹¹ Voor 2023 begroot Curaçao een stijging van ANG 38 miljoen ten opzichte van 2022. Curaçao verwacht in 2023 de verhoging van de license fee wel te hebben gerealiseerd en is ook voornemens om leges en andere tarieven van dienstverlening van de overheid te verhogen. Hiervoor dienen wel aanpassingen in wet- en regelgeving te worden doorgevoerd. In de jaren na 2023 worden deze inkomsten geïndexeerd op basis van de reële economische groei. Het Cft adviseert Curaçao om de noodzakelijke wijzigingen in wet- en regelgeving op korte termijn door te voeren zodat een verhoging van deze baten al in 2022 kan plaatsvinden.

Lasten

Bij de lasten wordt geconstateerd dat:

- De personeelslasten in 2022 fors toenemen ten opzichte van 2021 (ANG 29 miljoen). Dit ondanks de in 2021 opgenomen verlaging van 25 procent op het totale pakket arbeidsvoorwaarden van statenleden en ministers van Curaçao alsook de (voorgenomen) verlaging van 12,5 procent op het totale pakket arbeidsvoorwaarden van alle medewerkers in de (semi)publieke sector. Desgevraagd is door Curaçao aangegeven dat de verwachte realisatie van de personeelslasten, als gevolg van de VVU-regeling,¹² ANG 21 miljoen hoger zal uitkomen dan in de BW2021 is opgenomen. Het is het Cft echter onduidelijk waarom de personeelslasten in 2022 per saldo nog ANG 8 miljoen hoger liggen en verzoekt Curaçao deze stijging toe te lichten.
- De personeelslasten, na verwerking van de VVU-regeling, gedurende 2022-2025 op relatief hetzelfde niveau blijven. Het Cft verwacht een nominale daling van de personeelslasten voor 2023 en verder. Curaçao geeft aan tegemoet te komen aan het vereiste uit het Landspakket om de operationele capaciteit van Politie, Justitie, en Douane op peil te houden.

⁹ Onder meer een mogelijke wijziging in de omzetbelasting.

¹⁰ Onder meer de invoering van de Richtlijn ter invordering belastingen. Daarnaast geeft Curaçao aan te zijn gestart met het opleggen van aanslagen in diverse belastingsoorten over voorgaande belastingjaren.

¹¹ De verhoging van de license fee op internationale betalingen van 1 procent naar 1,5 procent is nog niet gerealiseerd.

¹² In 2021 zal een uitstroom van 348 medewerkers plaatsvinden. Voor 2022 is een uitstroom van 235 medewerkers begroot. De regeling gaat uit van 1 instromer voor elke 3 uitstromers.

Het Cft vraagt zich af in hoeverre Curaçao aan dit vereiste tegemoet zou kunnen komen door omscholing van personeel elders in het apparaat en door verbeterde doorstroom naar deze vitale functies. Het Cft verzoekt Curaçao het verloop van de personeelslasten gedurende 2020-2025 nader toe te lichten.

- Het verbruik van goederen en diensten in 2022 fors daalt. Dit is het gevolg van de verwachte afloop van de coronapandemie. Curaçao verhoogde deze post in de BW2021 met ANG 37 miljoen naar ANG 237 miljoen, ter dekking van de lasten door de forse toename van het aantal coronabesmettingen in het eerste kwartaal 2021. In het advies bij de vastgestelde begroting 2021 adviseerde het Cft de categorie goederen en diensten naar beneden bij te stellen in lijn met de realisatiecijfers van 2020.¹³ Dit is voor de periode 2022-2025 als zodanig verwerkt. Het Cft verzoekt Curaçao nu om kritisch na te gaan of verdere verlaging van deze kostenpost mogelijk is. Daarbij merkt het Cft op dat van groot belang is dat het financieel beheer op orde komt om kostenoverschrijdingen in deze categorie, zoals in voorgaande jaren, te voorkomen.
- 'Subsidies en overdrachten' stijgen van ANG 350 miljoen in 2021 naar ANG 366 miljoen in 2022. Dit is opmerkelijk aangezien in de begroting wordt gesproken van een verlaging van de lasten in deze categorie, welke het resultaat is van een doorgevoerde structurele besparing van 18 procent. Deze stijging wordt verklaard door de volgende posten:
 - 'vergoeding aan DOW voor verrekening diensten en uitzetten terreinen', ANG 5 miljoen;
 - 'bijdrage aan gemeenschappelijk Hof van Justitie', ANG 5 miljoen;
 - Additionele subsidies bijzonder onderwijs, ANG 3 miljoen; en
 - Additionele subsidies non-profit instellingen, ANG 2 miljoen.

Het Cft verzoekt Curaçao deze posten toe te lichten en aan te geven hoe de 18 procent structurele besparing haar weerslag heeft gekregen in de OB.

- 'Subsidies en overdrachten' in de periode 2023-2025 verder stijgen tot ANG 391 miljoen. Deze stijging van ANG 25 miljoen komt voort uit de overdracht van de meeropbrengsten van de license fee aan de CBCS ter compensatie van de overdracht van de vordering op Girobank. Het Cft vindt de structurele hoogte van de post 'subsidies en overdrachten' zorgwekkend en verzoekt Curaçao om kritisch na te gaan of verlaging hiervan mogelijk is. Hiervoor zijn met het rapport Mollen uit 2014 en meer recentelijk met het rapport van de Algemene Rekenkamer Curaçao over subsidies goede handvatten geboden.
- De lasten met betrekking tot de sociale zekerheid vanaf 2022 structureel verlaagd worden met ANG 17 miljoen. De verlaging betreft AOV overbrugging (ANG 8 miljoen naar nihil), VUT uitkeringen (ANG 4 miljoen naar nihil in verband met afschaffing), pensioenuitkeringen (ANG 4 miljoen) en duurtetoeslag pensioenen (ANG 1 miljoen). De resterende pensioenlast van ANG 24 miljoen per jaar gedurende 2022-2025, omvat de last met betrekking tot de aflossingsovereenkomst tussen APC en Curaçao (ANG 16 miljoen per jaar).

¹³ Cft, kenmerk Cft 202100006, Advies bij de vastgestelde begroting 2021 Curaçao, d.d. 21 januari 2021.

- Aan 'onderstand en noodvoorzieningen' ANG 60 miljoen gulden per jaar voor de jaren 2022-2025 is begroot en dat dit bedrag niet wordt geïndexeerd. Het Cft verzoekt Curaçao deze post toe te lichten. Daarbij vermeldt de OB niets over de voedselhulp. De voorziening van de voedselhulp wordt in 2021 in twee fasen overgedragen aan het land.¹⁴ De huidige kosten van de voedselhulp, circa ANG 10 miljoen op jaarbasis, worden door Nederland gedragen. Het Cft verzoekt Curaçao om nadere toelichting op dit punt en dit ook te specificeren in de begroting.
- De stelpost voor onvoorziene uitgaven (onder 'Andere uitgaven') daalt van ANG 25 miljoen in 2022 naar ANG 15 miljoen per jaar van 2023 tot en met 2025.
- De Covid-19 steunmaatregelen, waaronder de NOW-regeling en de vaste lasten vergoeding, met ingang van 2022 niet meer in de OB zijn opgenomen. Hiervoor was in de BW2021 nog een bedrag van ANG 246 miljoen opgenomen.
- Voor de jaren 2022-2025 jaarlijkse grote dotaties aan het schommelfonds zijn begroot. De RvM heeft op 30 juli jl. besloten tot een vijftiental beheersmaatregelen in de zorg en sociale zekerheid, waardoor dotaties voor de jaren 2022 en 2023 moeten worden voorkomen. Ook moet de compliance ten aanzien van de premiebetaling worden verhoogd. In lijn met de besluitvorming van de RvM verzoekt het Cft Curaçao de lasten betreffende de dotaties te schrappen.

Kapitaaldienst

In tabel 2 is een samenvatting opgenomen van het meerjarig beeld van de kapitaaldienst. Voor 2021 zijn de gegevens van de eerste begrotingswijziging opgenomen. Deze geven een minder onrealistisch beeld dan de vastgestelde begroting 2021.

De volgende zaken vallen op:

- In 2022-2025 wordt geleend ter compensatie van het tekort op de gewone dienst. Het niveau van investeringen wordt in de begroting omlaag gebracht tot het niveau van de afschrijvingen. Daarnaast zet Curaçao in op volledige herfinanciering van de in 2020 verstrekte liquiditeitssteun van ANG 668 miljoen.
- In de OB 2022 is de aflossing van de in 2021 verstrekte liquiditeitssteun van ANG 168 miljoen niet opgenomen. Het Cft verzoekt Curaçao dit te corrigeren in de kapitaaldienst.
- De kapitaaldienst bevat voor 2022 een post van ANG 58 miljoen voor 'investeringen die middels prioriteitstelling aan de hand van het regeerprogramma nog verdeeld moet worden'. Deze post loopt op tot ANG 80-83 miljoen per jaar gedurende 2023-2025. Daarnaast is voor de periode 2022-2025 een jaarlijkse stelpost van ANG 10 miljoen voor onvoorziene kapitaaldienst uitgaven opgenomen. Het Cft verzoekt Curaçao met een nadere onderbouwing te komen en de stelpost van ANG 10 miljoen te verwijderen.

¹⁴ Conform de meest recente berichtgeving is Curaçao vanaf 1 oktober a.s. verantwoordelijk voor de financiering van de voedselhulp.

Kapitaaldienst	R2020	BW2021	OB2022	OB2023	OB2024	OB2025
Ontvangsten	869	1.032	1.163	389	365	447
Afschrijvingen	89	102	103	104	104	105
Ontvangen aflossingen	14	10	14	25	25	25
Liquidatie deelnemingen	17	29	-	-	-	-
Aangegane geldleningen	749	721	378	260	236	317
Lening i.v.m. Girobank	-	170	-	-	-	-
Reserves & voorzieningen	-	-	-	-	-	-
Herfin. liquiditeitssteun			668			
Uitgaven	163	311	785	129	129	270
Investeringen	(363)	133	109	103	103	104
Onttrekkingen aan reserves & voorzieningen	-	-	-	-	-	-
Deelnemingen (GI-RO Settlement Holding)	-	170	-	-	-	-
Aflossingen leningen	526	8	676	26	26	166
Saldo	706	721	378	260	236	177

Tabel 2: Meerjarig beeld kapitaaldienst (in ANG miljoenen)

Het Cft merkt op dat de begroting van de kapitaaldienst geen rekening lijkt te houden met de hervormingsplannen uit het Landspakket en een eventueel bijpassend investeringsprogramma. Ook kan het Cft niet met zekerheid vaststellen dat (vooralnog) enkel noodzakelijke vervangingsinvesteringen op de kapitaaldienst zijn opgenomen. Het gebruik van stelposten, zeker van deze grootte, acht het Cft onwenselijk. Voor wat betreft de aan te trekken leningen -en zeker voor wat betreft de herfinanciering van de liquiditeitssteunleningen- wordt dan ook een algemeen voorbehoud gemaakt.

Financieel beheer

De verbetering van het financieel beheer blijft voor Curaçao onverminderd van belang. Het Cft acht het dan ook onwenselijk dat de begroting geen integraal beeld geeft van de voortgang van de werkzaamheden ter verbetering van het financieel beheer.

In de OB is opgenomen dat de oorspronkelijke elf deelprojecten uit de 'Roadmap voor een goedkeurende controleverklaring bij de Jaarrekening 2021' in het Landspakket zijn samengevoegd tot vier 'kernmaatregelen':

1. Versterking van de financiële kolom.
2. Versterking van het gebruik van betrouwbare statistische informatie en data ten behoeve van beleidsontwikkeling en besluitvorming.
3. Bevordering van de eisen van rechtmatigheid, legitimiteit, effectiviteit en efficiency bij de uitvoering van het subsidiebeleid en subsidierelaties.
4. Versterken van de inkoopfunctie.

Kenmerk
Cft 202100089
Blad
10/10

Het Cft begrijpt dat aansluiting wordt gezocht bij de uitvoeringsagenda's van het Landspakket. Gegeven het beperkte inzicht door de steeds korte tijdspanne van deze uitvoeringsagenda's, verzoekt het Cft Curaçao in de begroting te specificeren welke concrete milestones zijn opgenomen en welke effecten daarvan uitgaan naar de meerjarenbegroting. Teneinde een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening te bereiken zullen de verbeterpunten conform de uitvoeringsagenda's van het Landspakket gerealiseerd moeten worden.

Collectieve sector

Op grond van artikel 23 lid 1 had uiterlijk 1 april 2020 de collectieve sector voor de begrotingsjaren 2021 en 2022 moeten zijn vastgesteld door Curaçao en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, na advies van het Centraal Bureau voor de Statistiek en het Centraal Bureau voor de Statistiek in Nederland. Tot op heden is dit niet gedaan. Graag ontvangt het Cft op korte termijn alsnog deze vaststelling.

Overheidsentiteiten: risico's en dividenden

Voor het jaar 2022 zijn geen dividenden van overheidsvennootschappen begroot. Voor 2023 wordt ANG 4 miljoen dividendopbrengst begroot, voor 2024 ANG 11 miljoen en voor 2025 ANG 16 miljoen. Curaçao wordt gevraagd de onderliggende calculaties ter beschikking te stellen aan het Cft.

De OB benoemt slechts in algemene termen de mogelijke financiële risico's die de uitloop van de coronapandemie meebrengt voor de overheidsentiteiten. Het Cft adviseert u om de financiële risico's per overheidsvennootschap in kaart te brengen, te specificeren in de begroting en de mogelijke financiële gevolgen voor de overheid in de begroting te verwerken.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten



Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De minister-president van Curaçao
De secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Curaçao